

VOORWOORD

De persoon van de onderzoeker blijft nooit thuis maar reist met ieder onderzoek mee, aldus Bourdieu. Hij pleit dan ook voor reflexiviteit: wetenschappers dienen zich bewust te zijn van hun eigen positie in het onderzoeksveld. Ook Bourdieu zelf, afkomstig uit een boerengemeenschap en zoon van een postbode, heeft zijn habitus voluit laten spreken in zijn werk. Hij werkte zich vanuit de lagere klasse, via het onderwijs, op naar de wetenschappelijke elite. En zie: klassenverschillen en het onderwijssysteem staan centraal in zijn reproductietheorie. Ondanks zijn voorkeur voor diepte-interviews als onderzoeksmethode – een methode die zich leent voor verkenning in zowel de breedte als de diepte -, beperkte hij zich in nagenoeg al zijn theorie en empirie tot de klassehabitus als verklarende variabele voor reproductie van ongelijkheden in de samenleving. Maar waar hij binnen de Franse grenzen geen oog had voor gender of etniciteit, vielen genderverschillen hem wel op toen hij zijn vertrouwde Frankrijk tijdelijk verliet voor een onderzoek in Algerije. Wellicht is het soms nodig om als nieuwkomer een veld te betreden om te signaleren wat voor vertrouwden binnen het veld vanzelfsprekend is.

Ook *mijn* habitus heeft de reis tot dit boek samen met mij afgelegd. Het schrijven van dit boek was voor mij een hele ontdekkingsreis. Waar de theoretische verdieping op vele punten een ‘aha-erlebnis’ veroorzaakte, was het veldwerk zo mogelijk nog inzichtgevender. Niet alleen voor mij als onderzoeker, maar ook als persoon. Evenals Bourdieu ben ook ik afkomstig uit de lagere sociale klasse. Daarnaast heb ik een Surinaams-Hindostaanse herkomst en ben ik een vrouw, kenmerken die in dit onderzoek zeker hun meerwaarde hebben aangetoond. Als onderinstromer in ons Nederlands onderwijssysteem en kind van het spreidingsbeleid heb ik in veel verhalen ook aspecten van mijn levensloop herkend. Als relatieve nieuwkomer met een lagere sociaal-economische herkomst, vrouw en allochtoon had ik in dit onderzoek oog voor gendergerelateerde en etnische factoren in de verhalen van de respondenten en heb ik gebruik gemaakt van de mogelijkheid om deze factoren verdergaand te verkennen.

De totstandkoming van dit boek was een nieuwe socialisatiefase in mijn leven. Het waren intensieve jaren waarin ik veel heb geleerd en met velen mijn leerproces heb gedeeld. De één bood een luisterend oor voor mijn jarenlange verhalen en gepuzzel, de ander bood begeleiding en adviezen. Er zijn mensen die ik expliciet wil bedanken. Allereerst de respondenten die zich bereid hebben getoond om met mij hun verhaal te delen. Zij hebben mij gevoelige aspecten in hun levensloop toevertrouwd. Zonder hen was dit boek nooit tot stand gekomen.

Prof. dr. Trees Pels heb ik als een bijzonder mens leren kennen. Haar dank ik voor haar vertrouwen, geduld, interesse, begeleiding, de vele constructieve gesprekken en gedachtewisselingen. Trees heeft herhaaldelijk dagenlang de tijd genomen om mij door het materiaal te begeleiden. Zij heeft mijn aandacht gevraagd voor de waaier aan

Mijn ouders migreerden om erop vooruit te gaan

diversiteit die wij de Marokkaanse bevolkingsgroep in Nederland noemen. Ik dank Trees in het bijzonder voor deze verrijking.

Prof. dr. Justus Veenman heeft in meerdere fasen inhoudelijke bijdragen geleverd. Hem ben ik erkentelijk voor deze bijdragen.

Prof. dr. Siebren Miedema en prof. dr. Maurice Crul dank ik voor de tijd en de moeite die zij hebben genomen om mijn concepten te bestuderen. Zij wisten in een spannende, doch vermoeiende fase mijn enthousiasme met hun inventieve feedback geheel te doen opleven. Dr. Jaco Dagevos dank ik voor zijn feedback waarmee hij het onderwerp van dit onderzoek binnen de nationale migratieontwikkelingen plaatste.

Ook dr. Varina T'jon A Ten, met wie ik tijdens het schrijfproces een warme band heb opgebouwd, dank ik voor haar betrokkenheid bij het onderwerp en haar feedback.

Ik eindig mijn dankbetog met de belangrijkste personen in mijn leven. Om te beginnen mijn ouders Dhanpatie Mahabier en Diepsingh Nanhoe. Beiden leven niet meer. Ondanks de vele strubbelingen en ontberingen die zij als laaggeschoolde eerste generatie migranten hebben gehad, slaagden zij erin om de weg vrij te maken voor de onderwijsloopbaan van hun kinderen. Aan hen draag ik dit boek op.

Tot slot noem ik mijn partner Adelino Delgado en onze zoon Calvin Delgado. Achter mijn prestaties staan deze twee geweldige mannen! De verrijkingen en verliezen die bij een levensloop horen, hebben ook in de afgelopen jaren plaatsgevonden. Adelino heeft me onvermurwbaar bijgestaan en mij in de moeilijkste fasen gemotiveerd dit onderzoek te continueren. En Calvin ... het geduldigste kindje op de hele wereld is bij mij in huis geboren. Wij gaan nu eerst wat tijd inhalen.